

VESILAHDEN VARHAISKASVATUKSEN YMPÄRISTÖKASVATUSSUUNNITELMA

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. VARHAISKASVATUKSEN OPPIMISKÄSITYS	4
3. TEORIATAUSTA	5
3.1. Palmerin puumalli	5
3.2. Paloniemen ja Koskisen malli	6
4. YMPÄRISTÖKASVATUS	7
4.1. Ympäristökasvatus Vesilahdessa.....	9
5. KESTÄVÄ KEHITYS	17
5.1. Sosiaalinen kestävyys	17
5.2. Kulttuurillinen kestävyys	19
5.3. Taloudellinen kestävyys	21
5.4. Ekologinen kestävyys	23
6. ARVIOINTI	25
7. LÄHTEET.....	26

LIITTEET

1. TURVALLISUUSSUUNNITELMA , TAPATURMIEN/ RISKIEN KUVAUS JA ENSIAPU
2. ARVIOINTILOMAKKEET (a ja b)
3. JOKAMIEHENOIKEUDET
4. SÄÄLLÄ KUIN SÄÄLLÄ -OHJEITA PUKEUTUMISEEN
5. YMPÄRISTÖKASVATUKSEN VUOSIKELLO
6. LEIKKEJÄ YMPÄRISTÖKASVATUKSEN TOTEUTTAMISEEN

1. JOHDANTO

Vesilahti on kaunis, vihreä ja pieni, n. 4500 asukkaan, kunta Pirkanmaalla. Vesilahden luonto tarjoaa loistavat ja monipuoliset mahdollisuudet lapsille luonnon kokemiseen, sen arvostamiseen ja siitä nauttimiseen. Vesilahden kunnan strategian arvoihin kuuluu mm. luonnon arvostus ja yhteisöllisyys. Strategiassa mainitaan myös luontokokemusten yhdistäminen sivistyspalveluihin sekä kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelyn edistäminen.

Vesilahdessa varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja yksityisessä perhepäivähoidossa sekä yksityisessä ryhmäperhepäivähoidossa. Lisäksi sitä toteutetaan kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä avoimen varhaiskasvatuksen toimintana. Vesilahdessa opetuspalvelut vastaavat esiopetuksen järjestämisestä.

Toimintaamme määrittelee varhaiskasvatuslaki (540/18) ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 sekä paikallinen Vesilahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Taustalla vaikuttaa myös YK:n lasten oikeuksien sopimus ja Agenda 21/2030, johon liittyvät esim. kunnan kestävän kehityksen suunnitelmat.

Vesilahden kunnan toimintatavat luovat pohjan varhaiskasvatukselle. Vesilahden kunta painottaa toiminnassaan leikin merkitystä sekä liikunta- ja luontokasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapsi kasvaa, kehittyy sekä oppii vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. Lapsia ohjataan kuuntelemaan toisiaan, vuorottelemaan ja ilmaisemaan itseään rakentavasti. Lapset oppivat aikuisten ja muiden lasten kanssa vuorovaikutuksessa ottamaan muita huomioon ja ymmärtämään tekojensa syy-seuraussuhteita. Lapset oppivat, että olemme erilaisia, ainutlaatuisia ja yhtä tärkeitä. Lapset voivat vaikuttaa päätöksentekoon ja ympäröivään toimintakulttuuriin. Lapsi nähdään aktiivisena toimijana. Ympäristökasvatussuunnitelman tavoitteena on tasapuolistaa lasten saamia luontokokemuksia ja varhaiskasvatuksen ympäristötoimintaa.

Ympäristökasvatus ei ole irrallinen osa kasvatusta ja opetusta vaan jokapäiväistä elämää!

2. VARHAISKASVATUKSEN OPPIMISKÄSITYS

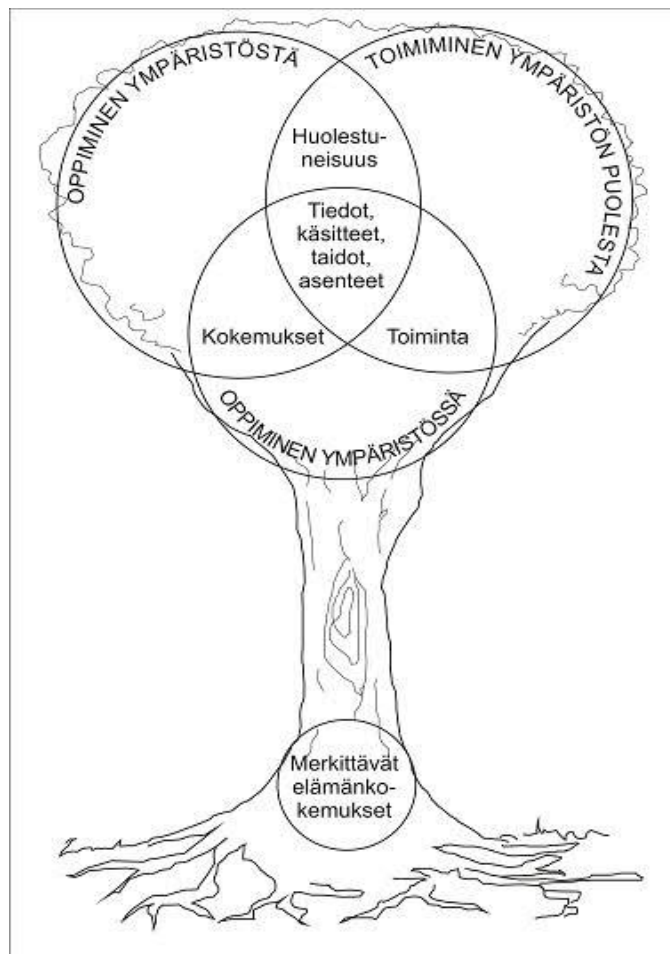
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset kasvavat, kehittyvät sekä oppivat vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. Oppimiskäsitys pohjautuu myös näkemykseen lapsesta aktiivisena toimijana. Lapset ovat synnynnäisesti uteliaita ja haluavat oppia uutta, kerrata ja toistaa asioita. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja sitä tapahtuu kaikkialla. Siinä yhdistyvät tiedot, taidot, toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset, kieli ja ajattelu. Oppimista tapahtuu muun muassa lasten havainnoidessa ja tarkkaillen ympäristöään sekä jäljitellessä muiden toimintaa. Lapset oppivat myös leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Varhaiskasvatuksessa oppimisen lähtökohtana ovat lasten aiemmat kokemukset, heidän mielenkiinnon kohteensa ja osaamisensa. On tärkeää, että uusilla opittavilla asioilla on yhteys lasten kehittyviin valmiuksiin sekä muuhun kokemusmaailmaan ja kulttuuriseen taustaan. Lapset oppivat parhaiten voidessaan hyvin ja kokiessaan olonsa turvalliseksi. Myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä. Lasten tulee saada oppimiseensa henkilöstön ohjausta ja tukea. Lapsia kiinnostava, tavoitteellinen ja sopivasti haastava toiminta innostaa oppimaan lisää. Jokaisen lapsen tulee saada onnistumisen kokemuksia ja iloa omasta toiminnastaan sekä itsestään oppijana. Leikki on varhaiskasvatikäisten lasten oppimiselle merkityksellistä. Se on lasta motivoivaa ja iloa tuottavaa toimintaa, jossa lapset samalla oppivat monia taitoja ja omaksuvat tietoa. Varhaiskasvatuksessa tulee ymmärtää leikin itseisarvo lapselle sekä sen pedagoginen merkitys oppimisessa ja lasten kokonaisvaltaisessa kehityksessä ja hyvinvoinnissa. (Varhaiskasvatussuunnitelma)

3. TEORETTINEN TAUSTA

Ympäristökasvatuksen jäsentämiseksi Joy Palmer (1998) on luonut niin kutsutun puumallin (kuva1), jonka taustaoletuksena on nimenomaan lapsuuden ympäristökokemusten vaikutus ympäristöasenteisiin. Viime vuosien ympäristöasenteisiin liittyvät tutkimukset ovat nostaneet esille myös osallisuuden, voimaantumisen ja yhteenkuuluvuuden merkityksen ympäristövastuullisessa toiminnassa (Koskinen 2010, kuva 2). Kun Palmerin puumallia täydennetään näillä ulottuvuuksilla, sen avulla voi tarkastella ympäristökasvatuksen toteutustapoja. Puhutaan niin sanotusta laajennetusta puumallista.

3.1. PALMERIN PUUMALLI

Kuvan lähde: Palmer 1998 ja Cantell 2004. Kuvan muokkaus: Laura Savolainen. (Kuva1)

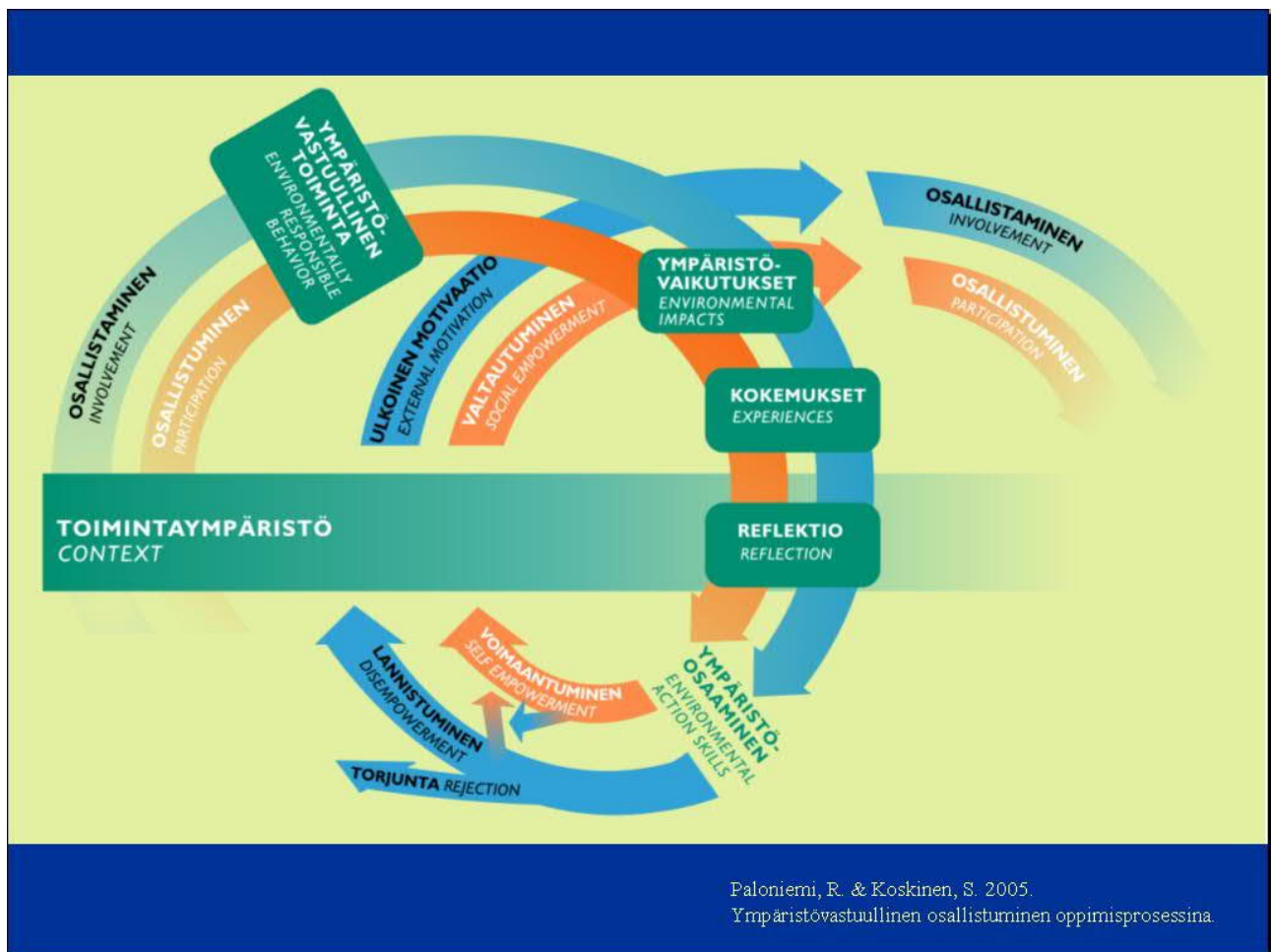
Joy A. Palmerin kehittämä ympäristökasvatusmalli, niin sanottu Palmerin puu, on yksi viime aikojen yleisimmin sovelletuista ympäristökasvatusmalleista. Joy A. Palmer painottaa ympäristökasvatuksen puumallissaan, että ollakseen vaikuttavaa ympäristökasvatuksen pitäisi tapahtua samanaikaisesti ja yhtä vahvasti kolmella tasolla. Hyvään ympäristökasvatukseen kuuluu Palmerin mukaan oppiminen ympäristössä, ympäristöstä ja toiminen ympäristön puolesta.

Ympäristössä oppimisessa olennaisia ovat eri aisteihin ja havainnointiin perustuvat kokemukset. Ympäristöstä oppimisella kartutetaan ympäristöön liittyviä tietoja. Ympäristön puolesta toimiminen

sisältää konkreettisen toiminnan lisäksi myös ympäristöön liittyvät arvot. Ympäristökasvatuksessa tärkeitä arvoja ovat esimerkiksi eettiset, ekologiset, biologiset, esteettiset ja tiedolliset arvot.

Mallissa perustan ympäristökasvatukselle luovat yksilön aiemmat elämäkokemukset sekä kehitys- ja oppimishistoria. Ympäristökasvatusta tulee siis Palmerin mukaan toteuttaa yksilön lähtötaso ja aiemmat kokemukset huomioon ottaen.

3.2. PALONIEMEN JA KOSKISEN MALLI

(kuva2)

Paloniemi ja Koskinen mallissa ympäristövastuullinen toiminta nähdään oppimisprosessina, jossa keskeisintä ei välttämättä ole toiminnan tulos, vaan se, mitä prosessin aikana opitaan ja miten se vaikuttaa yksilön ja yhteisön toimintaan. Ympäristövastuullinen toiminta nähdään siinä siis sekä kasvatuksen tavoitteena että oppimisen välineenä. Mallissa oppiminen tapahtuu yhdessä toimimalla, omakohtaisten kokemusten ja niiden reflektoinnin, eli opitun ja koetun itsearvioinnin, kautta.

Malli kuvaa ympäristövastuullista toimintaa spiraalina. Spiraali koostuu osallistumisen ja osallistamisen kehästä. Osallistumisen kehä tarkoittaa omaehtoista osallistumista, jonka motivaationa on toimijan halu osallistua. Osallistamisesta on kyse, kun yksilöjä tai yhteisöjä kannustetaan osallistumaan johonkin toimintaan.

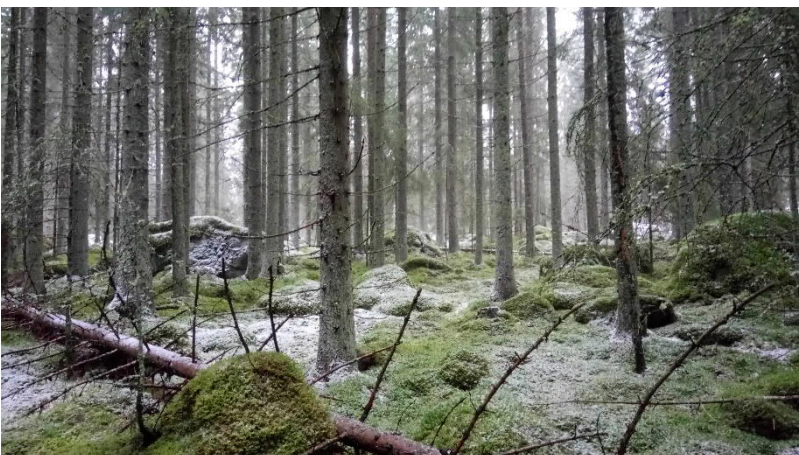
4. YMPÄRISTÖKASVATUS

Ympäristökasvatuksen ensimmäinen tavoite on vahvistaa ihmisten tietoa siitä, että ympäristö on ensiarvoisen tärkeä tekijä elämämme ja hyvinvointimme kannalta. Toinen tavoite on, että ympäristönäkökulmien huomioiminen ja ympäristöstä huolehtiva toiminta tulisi itsestään selväksi osaksi jokaisen arkea. Kasvatuksen tavoitteena on antaa edellytykset sellaisten käsitysten, arvojen ja asenteiden omaksumiselle, että ihmiset haluavat ja heillä on edellytykset elää kestäväällä tavalla, Ympäristöystävällisten asenteiden täytyy voida muuttua myös käytännön ympäristötoiminnaksi. (Palmer 1998.)

Ympäristökasvatuksen pohja luodaan jo varhaislapsuudessa positiivisten luontokokemusten ja -elämysten avulla. Positiivinen suhde ympäristöön saa vahvistusta hyvää oloa tuottavista kokemuksista ja havaitsemisen, ihastelun, löytämisen ja keksimisen tunteesta. Myös empatialla muita eläviä olentoja kohtaan on osoitettu olevan merkitystä luontosuhteen syntymisessä. Jokaisella lapsella tulee olla tasa-arvoinen mahdollisuus oman ympäristösuhteen kehittämiseen. Pieni lapsi laajentaa toimintaympäristöään vähitellen. Tähän

laajenemiseen vaikuttavat motoriikan kehittymisen lisäksi lapsen uteliaisuus sekä todelliset ja kuvitellut pelot ja uhat. Turvallisuudentunteen syntymisessä fyysisellä ympäristöllä on merkitystä. Kun sosiaaliset ja fyysisen ympäristön rajoitukset eivät vie lapselta löytämisen ja keksimisen iloa, on positiivisen ympäristösuhteen kehittymiselle tilaa. Aikuisen mallilla ja positiivisella asenteella on tärkeä merkitys, sillä lapset oppivat mallista ja matkimalla. Kasvattajan tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia lapsen luontosuhteen kehittymiselle ja toimia innoittajan sekä rohkaista ja kannustaa lasta tutkimaan.

**Oppiminen
ympäristössä tapahtuu
pääasiassa leikkimällä,
liikkumalla,
seikkailemalla ja
tutkimalla paikkoja.**

Pienten lasten ympäristökasvatuksen lähtökohtana on lapsen kokonaisvaltainen kehittyminen niin fyysisesti, emotionaalisesti kuin kognitiivisestikin. Ympäristökasvatuksessa tulisi pyrkiä lapsen kehon, sydämen ja pään monipuoliseen huomioimiseen (kesyp-malli). Kehollisuus merkitsee toimintaa sekä ympäristössä että ympäristön hyväksi, ja sydän välittää ja haluaa huolehtia ympäristöstään ja siellä elävistä. Ympäristöä koskevat tiedot, tiedonkäsittelytaidot ja arviointi kyky liittyvät päähän.

LAPSEN TAIDOT ja KESYP-malli	KUVAUS	LUONNONMUKAISEN YMPÄRISTÖN TARJOUKAT
Motoriikkaan liittyvät (keho)	Tasapainon hallinta, kiipeäminen, ryömiminen, kaivaminen, kantaminen, kerääminen, rouskuttelu, rakentelu, leikkien monipuolisuus, yms.	Epätasaiset, vaihtelevat pinnat, maaston muodot, kivet, puiden rungon maassa ja kiipeilyyn soveltuvat puut, kerättävät ainekset, vesi, lumi, jää yms.
Sensomotoriset taidot (keho ja sydän)	Eri aistien käyttö, havaitseminen, estetiikka, ilo ja nauttiminen	Monipuolisuus: pinnat, värit, muodot, tuoksut, tuntemukset, äänimaisemat, jne.
Sosioemotionaaliset taidot (sydän ja pää)	Keskittymiskyky, mielikuvitus, leikkien monipuolisuus (erit. roolileikit) , samaistuminen, itsetunto ja pettymysten sieto	Ympäristön, vuodenaikojen monipuolisuus, huolehtiminen ja toisaalta itsestä/muista ihmisistä riippumattomat ilmiöt (esim. säätilat)
Vuorovaikutustaidot (sydän ja pää)	Kommunikointi: kuvailu, leikkien suunnittelu ja toteutus, kuvittelu, jakaminen, kysyminen ja vastaaminen, erilaisten roolien käyttö	Monipuolisen ympäristön tarjoumat erilaisiin leikkeihin, piiloista rakentelumahdollisuuksiin sekä erilaisiin leikkimateriaaleihin
Kognitiiviset (pää ja sydän)	Kuvailu, kertominen, keksiminen, kokeilu, havaintojen teko, vertailu, luokittelu, käsitteiden käyttö, tiedot ja ymmärtäminen, toteuttaminen, ongelmanratkaisutaidot	Ympäristön monimuotoisuus yksilöinä, lajeina, elinympäristönä, elottoman luonnon vaihteluna ja muutoksina

Luonnonvaraisessa ympäristössä liikunnan määrä moninkertaistuu huomaamatta, karkeamotoriset taidot kehittyvät, keskittymiskyky paranee ja itsenäisyys ja omatoimisuus lisääntyvät. Lapsi oppii huolehtimaan toisista ihmisistä sekä ympäristöstä, ja hän oppii sekä sinnikkyyttä että sietämään pettymyksiä. Ympäristösuhteen kehittyessä lapsella on aikaa ajatteluun sekä havaintojen tekoon. Elämysten ja kokemusten ansiosta lasten keskinäinen yhteenkuuluvuudentunne kasvaa. Lapsuus on ympäristöherkkyyden muodostumiselle otollisinta aikaa. Siksi lasten ympäristökasvatuksen pitäisi sisältää paljon ympäristöherkkyyden voimistamiseen tähtäviä elementtejä ja oleskelua luonnonympäristössä.

4.1 YMPÄRISTÖKASVATUS VESILAHDESSA

Vesilahden varhaiskasvatuksen ympäristökasvatustoiminnan tavoitteina on kokonaisvaltaisesti mieltää ympäristökasvatus osaksi arkea, kunnioittaa luontoa ja toisia ihmisiä kaikissa muodoissa sekä saada hyvinvointia luonnosta. Tavoitteisimme kuuluu myös saada lapset kiintymään luontoon omien kokemusten, elämysten ja aistien avulla. Näin ilon, riemun, ja yhteen kuuluvuuden kautta lapset saavat kosketuksen luontoon. Lisäksi tavoitteena on aktiivinen lapsi, joka ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja sen vaikutuksesta ympäristöön.

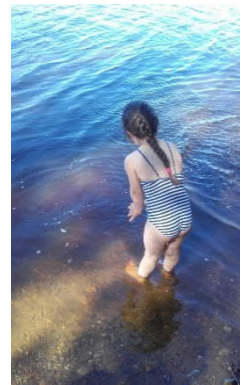

♥ Vesilahden ympäristökasvatuksen pohjana ja alkujuurena on Metsämörri-toiminnan pedagogiikka.
(Tutkin ja toimin ympäristössäni, Minä ja meidän yhteisö)

♥ Varhaiskasvatuksen ympäristökasvatusta toteutetaan lasten ikätasonmukaisesti mm. päiväkotien viskari-ikäiset lapset viettävät kota/luontopäiviä.
(Minä ja meidän yhteisö)

♥ Erilaiset retket mukaan pihapiirin ulkopuolelle kuuluvat säännöllisesti kaikkien ryhmien toimintaan. Retkien kokemuksiin palataan katsomalla valokuvia, jakamalla kokemuksia ja työstämällä lapsia erityisesti kiinnostavista asioita. (Kasvan, liikun ja kehityn)

♥ Ulkoleikit ovat tärkeitä ympäristösuhteen kehittymisen kannalta. (Kasvan, liikun ja kehityn)

♥ Monipuoliset liikkumiset erilaisissa maastoissa kehittävät lapsen motoriikkaa (Kasvan, liikun ja kehityn)

♥ Vaihtelevat vuodenaajat ja säät vaikuttavat leikkeihin ja pihalla toimisen mahdollisuuksiin esim. tuulinen sää voi innostaa erilaisiin ilmatutkimuksiin, ja veden olomuotojen sekä

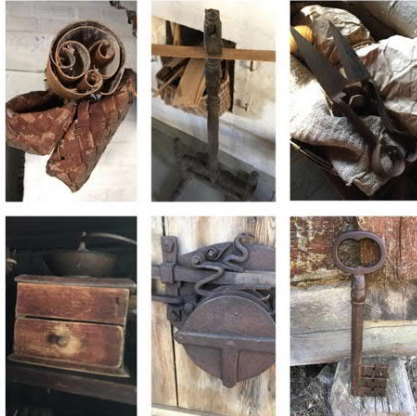

lämpötilojen muutokset muuttavat ympäristöä ja mahdollistavat erilaisia leikkejä, kokeiluja ja pohdintoja.

(Tutkin ja toimin ympäristössäni)

♥ Varhaiskasvatuksessa tutustutaan paikallisiin luonto- ja kulttuuriperintökohteisiin (Minä ja meidän yhteisö)

♥ Leikitään ulkona säällä kuin säällä
(Kasvan, liikun ja kehityn, minä ja meidän yhteisö,
ilmaisun monet muodot, kielen rikas maailma, tutkin
ja toimin ympäristössäni)

♥ Erialaisten pelien ja leikkien avulla tutustumme
luontoympäristöön (Tutkin ja toimin ympäristössäni, ilmaisun
monet muodot, kielen rikas maailma)

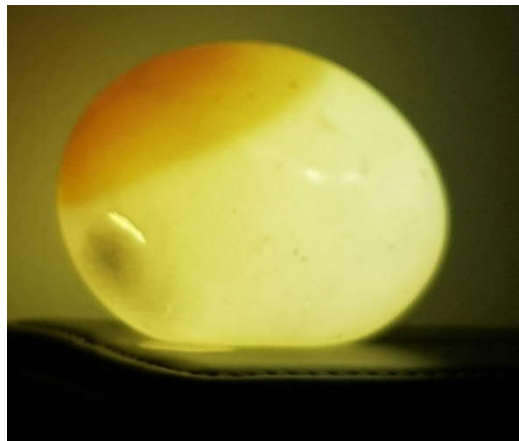

♥ Innostamme lapsia tutustumaan lähiympäristöön

♥ Tutkimme eläimiä ja niiden elintapoja (Tutkin ja toimin ympäristössäni)

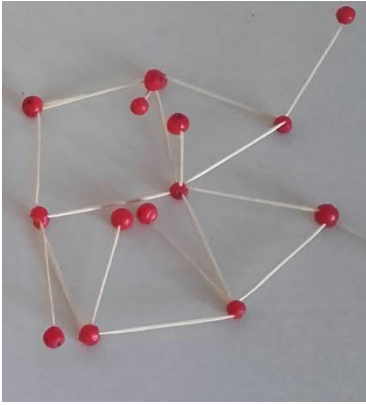

♥ Tutkimme erilaisia asioita (Tutkin ja toimin ympäristössäni)

♥ Hyödynnämme luonnonmateriaaleja leikeissä, kädentaidoissa ja kielellisten sekä matemaattisten taitojen opettelussa (Kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, tutkin ja toimin ympäristössäni)

♥ Luomme taidetta sekä musiikkia luonnosta löytyvillä asioilla
(Ilmaisun monet muodot)

♥ Luemme, keksimme ja kerromme satuja luonnosta ja luonnossa (Kielten rikas maailma)

♥ Pysähdymme, hiljennymme ja rauhoitumme nauttimaan luonnosta
(Kasvan ja liikun ja kehityn)

♥ Ruokailut voimme hoitaa päiväkodilla syömisen sijaan vaikka itse tehden nuotiolla tai trangiolla retkikohteessa, valmiit ruuat keittiöltä ruokakuljetuksella kohteeseen tai päiväkodin pihalla ulkona syöden. (Kasvan, liikun ja kehityn)

♥ Hyödynnämme teknologiaa ja erilaisia sovelluksia toiminnassamme (Tutkin ja toimin ympäristössämme, ilmaisun monet muodot, Minä ja meidän yhteisö)

♥ Tutustumme itseemme ja lähiympäristöön sekä mietimme oman toiminnan vaikutuksia ympäristöön (Minä ja meidän yhteisö)

♥ Opettelemme liikennesääntöjä sekä liikkumista kylänraitilla (Minä ja meidän yhteisö)

♥ Osallistumme yhteisiin projekteihin (Minä ja meidän yhteisö)

♥ Huolehdimme luonnon monimuotoisuudesta ja omalla toiminnalla edesautamme sen pysyvyyttä (Minä ja meidän yhteisö, tutkin ja toimin ympäristössäni)

♥ Osallistumme ja innostumme yhteisestä tekemisestä sekä koulutamme itseämme aktiivisesti, jotta voimme myös innostaa lapsia (Minä ja meidän yhteisö)

5. KESTÄVÄN KEHITYKSEN KASVATUS

Kestävän kehityksen kasvatuksessa tavoite on vahvistaa lasten kykyä havainnoida, ihmetellä, tutkia ja ymmärtää ympäristöään ja rikastaa heidän kokemusmaailmaansa kestävän kehityksen näkökulmien avulla. Varhaislapsuuden kestävän kehityksen kasvatusta on voimaannuttavaa, osallistavaa, innovatiivista ja iloista ympäristökasvatusta.

Pienestä pitäen aloitettu ohjaus kestävään elämäntapaan ja toimintaan antaa jokaiselle sen motivaation ja ne tiedot ja taidot, jotka tulevaisuuden ympäristövastuullisilta kansalaisilta vaaditaan. (Bruun & Schnack 2006; Rohwer ym. 2008.) Kestävän kehityksen osa-alueiden keskinäinen tasapaino on tärkeä. Tutustumalla osa-alueisiin ja integroimalla ne arjen varhaiskasvatustoimintaan luodaan tasapaino näiden osa-alueiden välille.

5.1. SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Sosiaalisella kestävyydellä tarkoitetaan kaikkien ihmisten hyvinvointia ja toisista ihmisistä välittämistä. Sosiaalisti kestävässä varhaiskasvatuksessa painottuvat yhteistyö arjessa, vuorovaikutustaidot, toisen ihmisen huomioon ottaminen, hyvät tavat, elämänhallinnan kysymykset, vastuunotto ja lapsen osallisuus yhteisön toimintaan. Sosiaalinen kestävä kehitys haastaa kasvattajan pohtimaan toimintaympäristön merkityksen lapsen kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa.

♥ Leikeissä lapset ovat tasa-arvoisia ja päiväkodissa vallitsevat yhteiset säännöt.

♥ Pidämme pienin askelin-tuokioita tai muita tunnetaitoharjoituksia

♥ Keskustelemme lasten kanssa toisista välittämisestä ja huolehtimisesta.

♥ Pidämme päiväkodissa yhteisöllisyyttä tärkeänä, yksilöllisyyttä unohtamatta.

♥ Halaamme, otamme syliin ja välitämme toisistamme.

♥ Opettelemme lasten kanssa hyviä tapoja ja kohteliaisuutta

♥ Huolehdimme siitä, ettei kukaan lapsi jää yksin

♥ Luontoleikit aktivoivat lapsia osallistumaan ja retkillä toimimme yhdessä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

♥ Tarkkailemme luontoa ja tutustumme siihen eri aistein.

♥ Yhteiset leikit, laulut ja sadut

♥ Vieraillemme toisissa päiväkodeissa sekä ikäihmisten luona

♥ Annamme lapsille mahdollisuuksia harjoitella kontrolloimaan omaa toimintansa.

♥ Aikuiset kantavat vastuun ja omalla esimerkillään mallittavat lasten käyttäytymistä.

5.2. KULTTUURILLINEN KESTÄVYYS

Kulttuurinen kestävyys tarkoittaa päiväkodin arjessa suvaitsevaisuutta ja erilaisista taustoista tulevien keskinäisen vuorovaikutuksen edistämistä. Se on myös tutustumista omaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurihistoriaan, satuihin ja tarinoihin sekä vuorovaikutusta muiden kulttuurien kanssa. Tarinat, sadut, kädentaidot, juhlat ja erilaiset draaman muodot ovat osa kulttuurista kestävyttä. Kulttuurisen kestävyuden vaaliminen sisältää myös kulttuuriympäristöjen merkityksen ymmärtämisen ja niistä huolehtimisen. Kulttuuriympäristöjen rakennetut ja ihmisten eritavoilla muokkaamat maisemat puistoista ja puutarhoista peltoaukeisiin ja niittyihin tarjoavat mahdollisuuksia monenlaiseen toimintaan.

- ♥ Vaalimme lasten kanssa paikallisia kulttuurisia perinteitä ja tapoja.

- ♥ Kulttuurihistoriallinen lähiympäristö on saavutettavissa useimmiten eri kylillä kävellen. mm. Vesilahden kotiseutumuseo, Hurskasvuori, Klaus Kurjen tien kohteet, Vesilahden Kirkko, Anttilanvuori, Pappila, Harjula

- ♥ Vanhat pihaleikit ja – kulttuurit antavat lapsille positiivisia kokemuksia.

- ♥ Kulttuuriset tapahtumat, teatteriesitykset, taidenäyttelyt, musiikkiesitykset kuuluvat varhaiskasvatuksen arkeen

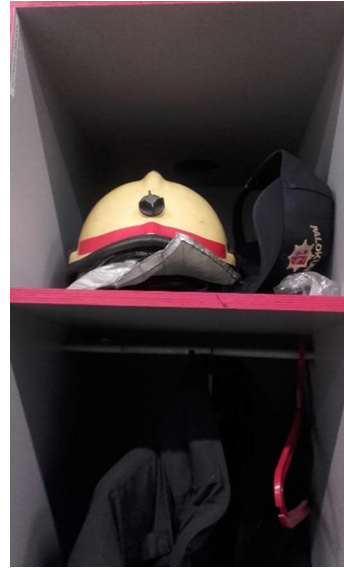
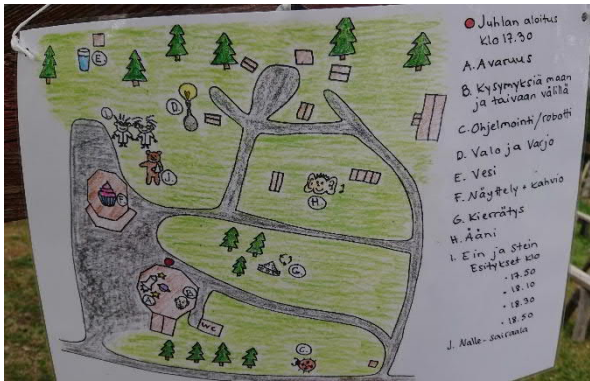

♥ Teemme retkiä lasten kanssa kulttuuriympäristöön.

♥ Monipuoliset vierailut erilaisiin kohteisiin tutustuttavat lapsia vieraisiin paikkoihin ja kulkemiseen. mm. kirjasto

♥ Kulttuurikasvatussuunnitelma - Kulttuurirappuset

♥ Vietämme joulu- ja keväthuhlia

♥ Luemme satuja ja tarinoita

5.3. TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Taloudellisen kestävyuden ulottuvuus varhaislapsuudessa on ympäristöä säästävien arkikäytäntöjen oppimista, säästäväisyyttä, kierrätystä ja korjaamista. Vastuullinen kuluttaminen voi lasten maailmassa olla lelujen, kirjojen ja vaatteiden kierrätystä, itse tekemistä ja tavaroista huolehtimista ja leikkimistä ilman leluja. Energian ja veden säästö, kestävät hankinnat ja ruokavalinnat sekä jätteiden vähentäminen ovat päiväkodin kestävä kehityksen teemoja

- ♥ Opetamme lapsille tavaroiden ja lelujen kunnioittamista ja niistä huolehtimista.
- ♥ Ohjaamme lapsia vettä, materiaalia ja energiaa säästävään toimintaan.
- ♥ Lapset siivoavat jälkensä leikin jälkeen.
- ♥ Lelujen oikea käyttäminen ja ajoittainen korjaaminen pidentävät niiden käyttöikä.
- ♥ Aikuiset ohjaavat lapsia leluja tuhoavasta toiminnasta rakentamaan leikkiin.
- ♥ Uusia tavaroita hankkiessamme valitsemme ekologisesti laadukkaita ja kestäviä tuotteita, jotka kestävät leikeissä monia vuosia

- ♥ Kierrätämme leluja ja pelejä ryhmissä ja päiväkodeissa, näin saamme ryhmän leluvalikoimiin vaihtelua ostamatta uusia leluja.

- ♥ Askartelumateriaaleina hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaaleja

♥ Käymme lasten kanssa yhdessä kaupassa, pohdimme mikä on tarpeellista ja mikä ei.

♥ Leivomme itse sämpylöitä ja hyödynnämme mm. yli jäämäpuuroa

♥ Toteutamme lasten kanssa Sapere- ruokakasvatusta

♥ Teemme lasten kanssa yhdessä ruokaa

♥ Lapset saavat leikkiä välillä ilman leluja kehittämällä samalla luovuuttaan ja mielikuvitusta

5.4 EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Ekologinen kestävyys on ympäristön, luonnon moninaisuuden ja ekosysteemipalveluiden turvaamista sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Ekologisen kestävä kehityksen toteuttaminen alkaa lapsen luontosuhteen lujittamisella sekä ympäristöherkkyyttä lisäävillä harjoituksilla

♥ Lajittelemme ja kierrätämme erilaiset jätteet yhdessä lasten kanssa.

♥ Päiväkodeissa on ns. kierrätysshylly. Viemme kierrätettävät jätteet päiväkodin omaan jätekatokseen tai kunnan yhteisiin kierrätyspisteisiin

♥ Emme roskaa tai vahingoita luontoa

♥ Osallistumme keväällä roskien siivoustalkoisiin kyläraitilla

♥ Vettä ja sähköä emme kuluta turhaan.

♥ Käsittelemme lasten kanssa viikonpäiviä, kuukausia, vuodenaikoja ja säätä.

♥ Tuomme luonnon sisätiloihin kasvattamalla esim. auringonkukkia ja koristelmalla sisätiloja luonnonmateriaaleilla.

♥ Huollamme ja hoidamme ympäristöämme yhdessä lasten kanssa.

♥ Kiinnitämme huomiota siisteyteen ja viihtyisyyteen niin ulko- kuin sisätiloissa

6. ARVIOINTI

Arviointi avaa arvokkaan näkökulman varhaiskasvatustyksiköiden todellisuuteen. Kun arviointeihin otetaan mukaan kasvattajien lisäksi myös lapset ja heidän vanhempansa saadaan laajempi näkemys toiminnan laadusta.

Varhaiskasvatuksessa ympäristökasvatuksen toimintaa arvioidessa käytetään apuna mm. arviointiympyrää (liite 2 a). Arviointiympyrällä kasvattajat arvioivat toimintaansa 1-2 kertaa vuodessa. Lasten kanssa arviointia tehdään kyselemällä mikä oli päivässä kivaa tai mukavinta. Lapset saavat myös laittaa kuvilla tekemisiä joko peukku ylös kuvan päälle, jos se on mieluista tai vastaavasti peukku alas kuvan päälle, jos se ei kiva. (liite 2 b). Lasten kanssa tapahtuvaan arviointiin pyritään päivittäin. Vanhempien näkökulmat tulevat hyvin esille Vasukeskusteluissa ja vanhempainilloissa sekä päivittäisissä kohtaamisissa.

7. LÄHTEET:

Cantell Hannele, Aarnio-Linnavuori Essi: Ympäristökasvatuksen käsikirja

Huhtala Eeva, Turja Leena (toim.): Varhaiskasvatuksen käsikirja

Laine Aulikki, Elonheimo Meri, Kettunen Anna (Toim.): Loikkaa ulkoluokkaan –
Opas ulkona opettamiseen

Parikka-Nihti Mari, Suomela Liisa: Iloa ja ihmettelyä- Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa
VesiVasu